

Tien jaar Stichting De Witrik

Dit jaar bestaat Stichting De Witrik tien jaar en met wie kun je beter over de afgelopen tijd praten dan met Pytsje van der Veen, sinds januari secretaris, en Jan Sunter, medeoprichter van de stichting en algemeen bestuurslid. Beiden hebben zelf geen koeien, maar zijn wel zeer nauw betrokken bij het wel en wee van de witriksen. Ze zijn, samen met enkele anderen, de stuwende kracht achter de stichting.

In juni 2002 werd de oprichtingsvergadering voor de Stichting De Witrik belegd. Naast de drie initiatiefnemers, de heren Hannewijk, Kotter en Zijdeveld, was er een twintigtal geïnteresseerden. Er werd gesproken over de haalbaarheid en levensvatbaarheid van een stichting voor witriksen en andere kleurslagen. Allereerst

werden er vanuit de zaal aspirant-bestuursleden gevraagd. Er meldden zich er drie: Elly Doeser, Jaco Geurts en Jan Sunter. Er was nu dus een bestuur. Dat moest eerst onderzoeken of de stichting wel bestaansrecht had. Als doel werd gesteld: binnen een jaar vijftig donateurs/fokkers. Het bestuur ging voortvarend aan

de slag. In augustus 2002 werden de statuten notarieel vastgelegd. De Stichting De Witrik was nu een feit. Er werd een plan van aanpak opgesteld en er verscheen een clubblad. Ook werd er promotiemateriaal ontwikkeld en de eerste, jaarlijkse, Witrikdag werd georganiseerd. De doelstelling werd snel gehaald. Eind mei 2003 lag het aantal donateurs al boven het streefgetal.

Fokkerij, keuring en inschrijving

Aan welke eisen dienen in te schrijven dieren te voldoen? Dat was een van de vele vragen die zich aandienen. Om zich hierover een beeld te vormen werden er eerst tweehonderd koeien gekeurd. Men keurde op elf kenmerken, vijf op kleur en zes op exterieur. Op basis daarvan kon men de kenmerken cijfermatig gaan invullen. Het gemiddelde van de tweehonderd dieren kwam uit op 80 punten. Dat aantal hanteert men als gemiddeld dier. Een dier met 81 t/m 84 punten noemt men bovengemiddeld, maar heet geen fokdier. Die titel is weggelegd voor dieren met 85 of meer punten.

Vanaf 2004 is men formeel gaan keuren. Dat gebeurt op vrijwillige basis en wordt uitgevoerd door twee eigen keurmeesters. Er zijn nu ruim achthonderd dieren gekeurd en ingeschreven. De stichting heeft inmiddels ruim honderd donateurs. Ze worden ingedeeld in A: professionele veehouders (40), B: hobbyboeren (30), C: minisponsors, zonder dieren (20), en D instellingen (10), zoals onder meer het Openluchtmuseum, Natuurmonumenten, kinderboerderijen enzovoort.

Dirkina 115, geboren in 2010

Leen de Vos

Leen de Vos

Pytsje van Veen 008, geboren in 2005, met dochter Diana 15

Promotie

Zoals bij vrijwel alle stichtingen is het ook hier een beperkt aantal mensen dat de kar trekt. Ondanks dat het aantal donateurs al vrij lang stabiel blijft, bestaat toch het potentiële gevaar dat door veroudering en vergrijzing van het bestand er donateurs en fokkers zullen afvallen. Daarentegen is de aanwas van nieuwe en wat jongere fokkers beperkt. Maar er is hoop. Dit jaar meldden zich spontaan drie nieuwe donateurs/fokkers. Jan Sunter is er nog steeds van overtuigd dat er in den lande meer ongeregistreeerde dan geregistreeerde wittrikken rondlopen. Hij ziet dat regelmatig in zijn eigen omgeving.

De grote vraag is: hoe bereik je die veehouders? Dat tracht men middels promotiemateriaal en fokkerijdagen te bereiken. Op bescheiden wijze worden er met een aantal dieren enkele boerenmarkten opgeluisterd. Maar de wervende kracht daarvan is niet erg groot. Het ligt in de bedoeling om

binnenkort met Kor Oldenbroek, verbonden aan het CGN (Centrum voor Genetische bronnen in Nederland), een strategiedag te gaan organiseren. Verder is er binnen het bestuur een discussie gaande of de regel 'Wittrikken en andere kleurslagen' de lading nog wel dekt. Enkelen zijn van mening dat de valen, grijsvalen, de baggerbonten enz. niet meer binnen de club thuis horen, Maar niet iedereen deelt die mening.

Toekomst

De eerste prioriteit van de stichting is het handhaven van de huidige situatie. Het bestand blijft op peil, maar baart wel zorgen. De hobbyboeren die verdwijnen komen niet meer terug. Maar bij de veehouders zie je juist vaker dat de jongeren na hun opleiding en overname van het bedrijf toch weer verder gaan met de wittrikken. En juist bij de grotere bedrijven zitten ook de grotere aantallen koeien. De

fokbedrijven zitten her en der door den lande verspreid.

De FAO heeft enkele jaren geleden geadviseerd om bij het uitbreken van een zeer besmettelijke veeziekte, zoals mond- en klauwzeer, zeldzame rassen uit te sluiten van een eventuele ruiming. De Nederlandse regering heeft dat advies overgenomen en de SZH gevraagd om een database op te zetten waarin de bedrijven die dieren hebben van de erkende zeldzame rassen zich met hun dieren kunnen laten registeren. Deze database wordt het Paraplubestand genoemd, waaraan ook de wittrikstichting actief deelneemt. De dieren kunnen, met hun Unieke Bedrijfsnummer (UBN), op vrijwillige basis worden aangemeld. Dat houdt in dat de geregistreeerde dieren bij een eventuele calamiteit niet worden geruimd, maar eventueel gevaccineerd.

Binnen de stichting zijn de meningen verdeeld over het fokken van wittrikken. Enkelen stellen dat je gerust met de populatie kunt doorfokken zonder dat dat ten koste gaat van de aftekeningen. Anderen daarentegen zijn van mening dat er juist regelmatig ingekruist dient te worden om de juiste aftekening te behouden. Om hierover duidelijkheid te verkrijgen heeft de secretaris, Pytsje van der Veen, een onderzoek naar de vererving opgestart. Hiervoor verzamelt ze bij de diverse fokkers zo veel mogelijk gegevens. Die worden verwerkt in een speciaal computerbestand. Op deze wijze tracht men meer inzicht te verkrijgen over de vererving van de speciale aftekening. Omdat de wittrik geen ras is maar een kleurslag, kan men het vlees niet als specialiteit of streekproduct vermarkten. Het is immers in de basis een Holstein-, MRI-, of verbeterde roodbonte koe met een witrikafttekening. Aldus Jan Sunter. ●